

Kraków, 5 listopada 2023 roku

Akademia Sztuk Teatralnych
im. Stanisława Wyspiańskiego
w Krakowie

RECENZJA DOROBKU
DR ANNY SROKI - HRYŃ
W POSTĘPOWANIU O NADANIE STOPNIA
DOKTORA HABILITOWANEGO

Dziesięć lat temu, jak zajmowałem się oceną dorobku mgr Anny Sroki oraz lekturą jej interesującej rozprawy doktorskiej, przypomniałem sobie zdarzenia, kiedy w bardzo jeszcze młodym wieku grupą artystów dopiero co rozpoczynających drogę zawodową uczestniczyliśmy w podróży do Stanów Zjednoczonych. Zapamiętałem Annę z tego czasu, nasze rozmowy, jej fascynacje muzyczne, pogonie do sklepów płytowych Chicago, aby doświadczyć jak najwięcej. Przywieźć do kraju inspiracje i pomysły. Anna Sroka chłonęła wrażenia w sposób szczególny, bardzo uważny, szalenie aktywny, zmysłowy i analityczny, całą sobą. Była tą spośród nas, która po jazzowych lub bluesowych koncertach odbieranych w chicagowskich klubach pierwsza biegła do wykonawców. Pragnęła wynagrodzić muzyków nie tylko swoim entuzjazmem, ale przede wszystkim chciała jak najwięcej się dowiedzieć. Usłyszeć jak to jest tworzyć koncert, zdarzenie sceniczne, narrację opartą nie tylko na znakomitej technice, ale również tym czymś nieuchwytnym, metafizycznym, intuicyjnym, co stanowi o wyjątkowości przekazu i jego artystycznej sile.

Od tych przygód minęło już trochę lat. Anna Sroka - Hryń stała się w tym czasie profesjonalną aktorką, inicjatorką oraz

współkreatorką wielu interesujących wydarzeń teatralnych i estradowych. Jedną z najbardziej rozpoznawalnych i charyzmatycznych postaci rodzimej sceny muzyczno-literackiej, piosenki artystycznej i reżyserii teatru muzycznego. W 2016 roku, czyli 3 lata po uzyskaniu stopnia Doktora Sztuk została samodzielnie wykładającą nauczycielką na Wydziale Aktorskim Akademii Teatralnej w Warszawie. Prowadzącą zajęcia w ramach takich przedmiotów jak: interpretacja piosenki, sceny muzyczne dialogowe oraz praca aktora nad rolą w teatrze muzycznym. W konsekwencji tej szeroko zakreślonej pracy dydaktycznej Habilitantka zajęła się również reżyserią spektakli dyplomowych, nie tylko na scenie macierzystej Uczelni (Akademii Teatralnej ukończonej przez nią w roku 2000), ale także na zawodowych scenach kraju.

Dekada, która dzieli moment uzyskania przez Annę Srokę - Hryń stopnia Doktora do dzisiaj, kiedy jesteśmy na finiszu jej starań o stopień Doktora Habilitowanego, to bardzo twórczy okres. Zarówno w karierze aktorskiej, jak i dydaktycznej Artystki. To osiemnaście ról teatralnych, między innymi:

Edith Piaf w spektaklu EDITH I MARLENE w reż. Marty Mészáros (Mazowiecki Teatr Muzyczny - 2013),

Suzanne w FALACH Virginii Wolf, w reż. Agnieszki Błońskiej (Teatr Ochoty - 2013),

Redaktorki w sztuce CAŁUJCIE MNIE WSZYSCY W ODBIORNIK, w reż. Jerzego Satanowskiego (Nova Scena Teatru Muzycznego ROMA - 2015),

wielu charyzmatycznych ról w ALICJI W KRAINIE CZARÓW w reżyserii Cezarego Domagały (Nova Scena Teatru Muzycznego ROMA - 2015),

Donny Sheridan w MAMMA MIA w reż. Wojciecha Kępczyńskiego (Teatr Muzyczny ROMA - 2015),

ról Leonie/Pani Pradonet/Edith w KSIĘŻYCOWYM CHŁOPCU, w reż. Igora Gorzkowskiego (Gdański Teatr Szekspirowski/Teatr Soho w Warszawie - 2016),

Susan w COMPANY w reż. Michała Znanieckiego (Basen Artystyczny Warszawskiej Opery Kameralnej - 2022)

Teresy w APOLLU Z BELLAC, w reż. Anny Wieczur (Teatr Telewizji - 2022)

oraz kreacji Venticelli w AMADEUSZU w reż. Anny Wieczur w Teatr Dramatycznym w Warszawie - 2022

To również bogaty dorobek reżyserski Anny Sroki - Hryń, na który składa się aż dwanaście spektakli. W okresie dziesięciu lat, wraz z dokonaniem aktorskimi, daje to ponad trzy wymagające niezwykłego talentu twórczego oraz artystycznego uporu, dzieła rocznie! Wiadomo oczywiście, że nie o ilość tu chodzi, ale kiedy zwróci się uwagę na instytucje teatralne, z którymi współpracowała, szacunek i podziw u publiczności, liczne wspomnienia osób, które śmiało można uznać za autorytety w dziedzinie, o której tu mówimy, będziemy mieli obraz naprawdę imponujący. Warto tu wymienić kilka prac:

LUNAPARK, spektakl muzyczny z piosenek Grzegorza Ciechowskiego i zespołu Republika, który powstał w ramach przedmiotu „Interpretacja piosenki” w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie (2018), ale od 2019 roku grany był na deskach Teatru Narodowego w Warszawie,

HUŚTAWKĘ na podstawie DWOJGA NA HUŚTAWCE w warszawskim Och-Teatrze (2019),

przedstawienie A PLANETY SZALEJĄ złożone z piosenek zespołu Maanam, ze scenariuszem i w reżyserii Anny Sroki-Hryń, które powstało w ramach pracy na zajęciach „Sceny dialogowe muzyczne” w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w

Warszawie (2019), a od 2021 roku grane na deskach Teatru Współczesnego w Warszawie,

SPRZEDAWCÓW MARZEŃ, spektakl z piosenkami Artura Rojka i zespołu Myslovitz powstały w ramach pracy na zajęciach „Sceny dialogowe muzyczne” w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie (2022) i wystawiany obecnie w Teatrze Muzyczny ROMA w Warszawie,

czy wreszcie Z RĘKĄ NA GARDLE, spektakl muzyczny z piosenkami z repertuaru Ewy Demarczyk, który również „zakotwiczył” na deskach Teatru Współczesnego w Warszawie (2023).

Dodam, że sam niejednokrotnie pod sporym wrażeniem opuszczałem wydarzenie teatralne, do którego Anna Sroka - Hryń przyłożyła swoją rękę. Na podstawie powyższych przykładów widzimy interesującą i konsekwentną koincydencję zdarzeń, kiedy oto praca scenariuszowo - reżyserska Anny Sroki - Hryń wykonywana uprzednio na zajęciach ze studentami w murach warszawskiej Akademii Teatralnej jest kontynuowana i rozwijana na profesjonalnych scenach. Już sam fakt docenienia uczelnianej pracy Artystki przez szefów artystycznych takich scen jak Teatr Narodowy, Teatr Współczesny w Warszawie, Teatr Muzyczny ROMA, czy Teatr Polonia (Och-Teatr) świadczy o znakomitym i wartościowym profilu twórczym Habilitantki.

Zapewne przez przypadek, albo z niedopatrzenia, pośród wymienionych przez Annę Srokę - Hryń w dorobku aktorskim, nie znalazłem roli, która w materiałach załączonych do wniosku została przez Habilitantkę przedstawiona jako dzieło główne: CAFE LUNA w reżyserii Anny Wieczur, którego premiera miała miejsce 25 kwietnia 2019 roku w Teatrze Polonia w Warszawie. Dziełem jest zarówno samo przedstawienie, jak i arcyciekawa rola AGRADO, w którą się wcieliła. W dokumentacji załączonej przez Habilitantkę znalazł się film, dzięki któremu po kilku latach od premiery możemy zapoznać się zarówno z kreacją aktorską, jak i całym wyjątkowym spektaklem. Na początku zarejestrowanego przez kamerę

wydarzenia widzimy niewielkich rozmiarów proscenium, kameralne światło i długą teatralną zasłonę. Jednak w miarę upływu czasu, wraz z kurtyną, otwiera się przed widzami świat, który intryguje swoją barwnością i sposobem narracji. Rozpoczyna się trwająca prawie dziewięćdziesiąt minut teatralna podróż, w której piosenki wykonywane przez Annę Srokę - Hryń z towarzyszeniem znakomitego kwintetu muzyków kierowanego przez Mateusza Dębskiego, przeplatają się z narracją. Główna postać łączy ekspresyjne monologi/wyznania z prowokacyjnymi interakcjami z publicznością. Swym ruchem i odważną charakterystycznością wcielenia w postać ze swadą przemierza przestrzeń sceny, aby co jakiś czas z wycuciem przejść do środków oszczędnych, ascetycznych wręcz i skupionych na intensywnej wewnętrznej emocji. W tym miejscu oddam głos Autorce cytując fragment jej wypowiedzi zawartej w autoreferacie:

„W trakcie prób nad tym przedstawieniem wyłoniła nam się forma będąca inspirującą jakością balansującą na pograniczu teatru gatunkowego. Czerpiąc z performance’u, w którym artysta funkcjonuje jednocześnie jako twórca i materia/przedmiot wydarzenia artystycznego, z monodramu – zdialogizowanej formy teatralnej, której bohaterem jest wyłącznie jeden bohater, który swoją narracją i kontaktem z publicznością buduje świat opowieści; ze stand-upu będącego komediową formą występu/dialogu z publicznością, czy recitalu – wyłoniła się autorska forma teatru muzycznego. Będąc nośnikiem wszystkich wymienionych rodzajów widowisk i sprawnie nimi żonglując powołała[m] do scenicznego życia nową, jeszcze niedookreśloną, ale tym bardziej interesującą jakością, która rozwinęła mnie jako aktorkę.”

Anna Sroka - Hryń szczegółowo i wszechstronnie opisuje proces twórczy podjęty z reżyserką spektaklu Anną Wieczur podczas pracy nad scenariuszem spektaklu i podczas prób. I chociaż znamy go dzisiaj jako CAFE LUNA, to pierwotnie przedstawienie nosiło tytuł ALMODOVARIA. Umieszczenie nazwiska wybitnego hiszpańskiego reżysera filmowego to jednocześnie inspiracja oraz

potencjał dla wprowadzenia na scenę widowiska całego imaginarium, które kojarzy się z jego sztuką. *"W kinie Almodovara dużo jest erotyki, czarnego humoru, ekscentrycznych postaci, ekstrawaganckich kostiumów. Celowo korzysta on z estetyki kiczu posługując się, choćby w formie, barwną kolorystyką, zaś w treści defragmentowaniem tradycyjnej moralności, intronizowaniem postaci z marginesu, mitologizacją wykluczeń."* - pisze Sroka - Hryń i trzeba przyznać, że udało jej się bardzo skutecznie zaprząć to bogactwo do przedstawienia. Świetny dobór parunastu piosenek, które przywołują wspomnienia nie tylko z kina, ale również barwnej historii południowoeuropejskiej sceny muzycznej kilku ostatnich dekad XX wieku pozwala cieszyć się nie tylko nowym, świeżym brzmieniem, ale też odnajdywaniem ich treści w kontekście dyskusji o tym czym jest i jakie oddziaływanie w sztuce może mieć na przykład kicz? O tym jak trwale w historii teatru i gatunkach jemu pokrewnych funkcjonuje zjawisko transpłciowości, crossdressingu? Jaką wypornością może charakteryzować się wpuszczenie w obieg tworzenia dzieła tzw. campu, czyli zestawu ekspresji oraz środków wyrazu gromadzących *"wszystko to, co przesadne, nienaturalne, chorobliwie namiętne, przerysowane, teatralne, hermafrodytyczne, wszystko to, w czym forma góruje nad treścią."*? Przedstawienie Anny Sroki - Hryń i Anny Wieczur chociaż wpisane ma w siebie wszystkie powyższe cechy i często operuje skrajnościami oraz ryzykiem popadnięcia w przesadę, ostatecznie równoważy się wewnątrz. Mamy tu balans pomiędzy biegunami emocji i napięć w postaci Agrado Anny Sroki - Hryń, która nieustannie bawi, porusza, intryguje. *"Ona cała, w swej wynaturzonej, campowej postaci, jest przecież uniwersalnym uosobieniem potężnego pragnienia miłości i tęsknoty za spełnieniem, które jest bliskie wszystkim ludziom na całym świecie. Bliskie mi jako aktorce, wcielającej się w tę rolę, kobiecie poszukującej miłości i spełnienia; bliskie Annie Wieczur - reżyserce, która ze mną nad tym procesem pracowała; bliskie muzykom - mężczyznom, którzy mi towarzyszą w spektaklu, a także wszystkim widzom, którzy na nasze show przychodzą, niezależnie od ich wieku, tożsamości, preferencji i doświadczeń. Bliskie wszystkim tym, z którymi się spotykam dając im tę uniwersalną opowieść,*

której nie przeszkadza ekstrawagancki kostium. Przeciwnie, on bierze w nawias, wszystko to, co straszne, przejmujące, smutne i pozwala zatracić się w opowieści. A ja – aktorka podążam „labiryntem namiętności” Agrado dając jej ciało i głos.”

Z uwagą i podziwem zapoznałem się z dorobkiem artystycznym i dydaktycznym dr Anny Sroki - Hryń. Bez wątpienia jej aktywna obecność w szeroko pojętej przestrzeni zarówno teatru muzycznego jak i edukacji artystycznej są ważne i potrzebne wszystkim, dla których profesjonalizm, twórcza kreatywność i upór w dążeniu do scenicznego piękna - jego wartości i siły przekazu, to cnoty warte naśladowania. Popieram wniosek o nadanie Pani Dr Annie Sroce - Hryń stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki filmowe i teatralne i życzę jej powodzenia w dalszej pracy. Dorobek artystyczny oraz dydaktyczny Dr Anny Sroki - Hryń w pełni spełnia wymagania określone art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) do nadania stopnia doktora habilitowanego sztuki.”

Prof. dr hab. Marcin Przybylski

Akademia Sztuk Teatralnych
im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie